

Štev. 7.

V Ljubljani, julij 1924.

Letnik XXV.

Vladika Josip Juraj.

(1815 — 1905)

*Duša plemenita njemu sanja,
srce si odgovora želi,
kakšna naj ljubezen bo brezdanja,
ki mogočno v prsih mu gori,
da vsem bratom v srečo se in slavo
razprostrè nad širno očetnjavo.*

*Ni Sloven le blesk na travi rosni,
Srbín v tuje morje ni vtopljen
in Hrvatu ni pogled ponosni
s tesno domačijo ograjen:
rojstvo vsem iz iste korenine,
bratje vsi slovanske smo družine!*

*Ista kri po žilah naših polje,
naši je besedi isti vir,
naša moč naj vre iz skupne volje,
bratstvu naj umakne se prepír,
s čistim srcem domovini služi,
kdor se pod zastavo isto druží!*

*V Djakovu postavi dom vladika,
božji hram postavi v čast Boga,
kist ga okraši umetelnika,
dleta mu visoko ceno da,
kar lepote duh pobožni zmore,
v posvečene dahne io prostore.*

*Z Bogom se vladika pogovarja,
njemu toži naroda gorje,
nanj najlepših časov sveti zarja
veličastnejša od dne do dne,
da duha bo narod vzpel k poletu,
da med prvimi bo stal na svetu.*

*Josip Juraj roko dobrotvorno
nad vso zemljo v blagoslov razpnè
in kjer je srce najbolj uborno,
prvi tja v tolažbo se ozrè,
znanost in umetnost pospešuje,
njima v prid najprej največ daruje.*

*Koder govor naš na sluh udarja,
dela tam razglašajo ime,
narod ga s ponosom izgovarja
in med prve stavlja ga možé,
vekomaj živi mu veličina,
lažna mre kleveta in temina!*

*In ko blagovestnik v smrt zasanja,
iz gomile plane opomin:
treba nam je žrtev in dejanja,
treba nam poguma in vrlin,
vsakemu pa vedno in povsodi
prva domovina v mislih bodi!*

E. Gangl.

JOSIP VANDOT:

Kekec nad samotnim brezdnom.

Planinska pripovedka.

7.

Kekec se je plazil tisti dan po vsem gozdu. V vsako duplino je pogledal in je stikal po vsaki špilji med skalovjem. Bil je že ves opraskan po rokah in nogah; a vendar še ni našel onega, kar je iskal širom okrog. Oj, nikjer ni našel sove, ki jo je tako potreboval! Saj je bil prepričan, da ga reši edinole sova iz tega hudega, neznosnega življenja. Zato pa je bil žalosten, ko je stikal zaman po vseh špiljah in duplih; žalosten je bil zaradi tega, ker ni mogel priti do žive sove. Zato pa je pričel javkati in zdihovati, da mu je postalo v srcu prav milo. Pa saj ni čudno! Danes ga je že dvakrat zopet pograbil Bedanec; hudo ga je pograbil in ga je pretepel, ker Kekec ni hotel iti po Meno h Kosobrinu. Seveda je Kekca na vso moč bolelo. A zdržal je, ker je mislil vedno na sovo in je bil prepričan, da jo gotovo najde in še nocoj zaigra Bedancu zadnjo poskočnico. Razkačen je bil Bedanec in je rekel popoldne Kekcu: »O, ne misli, da te ne razmehčam! Če danes ne greš h Kosobrinu, pojdeš pa jutri. Ko ti postanejo koščice mehke, me boš pa še prosil, naj te pustim h Kosobrinu. A potlej bomo govorili drugače!«

Bedanec je odšel z doma in je še rekel Kekcu: »Do večera me ne bo nazaj... A nikanar se ne zanašaj na Kosobrina! Zajček je in te ne reši nikoli, kot je rešil Meno. Pa če te tudi reši, ti ne pomaga to prav nič. O, že sem na sledi njegovi skrivni poti. Danes ali jutri jo najdem. Potem pa bo gorje Kosobrinu, Meni in tebi! — O, če hočeš h Kosobrinu, kar pobegni k njemu! A rečem ti, da te zgrabim že jutri in potem bova drugače plesala kot zdaj... Ne branim ti — le pojdi k onemu zajčku, da ga bo še bolj strah. O, le pojdi, če se upaš ti in oni zajček!«

Bedanec se je posmejal in je izginil v goščavi. Kekec pa je zažugal s pestjo za njim. »Le hodi in se ne vrni več!« je govoril. »O, saj

je najbolje, da se ne vrneš. Zakaj zvečer te čaka nekaj tako posebnega, da se boš vse življenje spominjal nocojšnjega večera. Le hodi, le hodi!»

In Kekec je odšel v gozd, da si ulovi sovo. Toda iskal je zaman vsepovsod. Ves žalosten je sedel tam na goličevju v travo in je gledal na Kosobrinovo domovanje onkraj ozke soteske. Še nikoli ga nista minila pogum in vesela razigranost. A danes mu je bilo tako čudno v srcu, da bi bil najrajši na glas zajokal. Saj je vedel, da zanj ni več rešitve; o, dobro je vedel, da nikoli ne ubeži hudobnemu Bedancu, ki ga morda nekoč še umori v svoji togoti in zlobi. — In Kekcu je bilo žalostno v srcu. Kar glavo je povešal in je tu pa tam vzdihnil. Z vso silo so mu hotele privreti iz oči debele, vroče solze, in Kekec jih je komaj zadrževal.

Iz te žalosti ga je prebudil glas, ki ga je poklical z nasprotne strani soteske. »Kekec, o, Kekec!« je zaklical tisti glas. »Ali slišiš, Kekec? Kako se ti godi? Ali si žalosten, Kekec?«

Kekec se je ozrl na ono stran in je zagledal Kosobrina, ki je stal na skali in ga je klical. Žalostno je pokimal z glavo in je odgovoril: »Hudo mi je, stric Kosobrin, hudo... A rešitve ni nikjer...«

»A kje je Bedanec?« je nadaljeval Kosobrin. »Ali je blizu? Ali je doma?«

»Ni ga blizu, pa tudi doma ga ni,« je odgovoril Kekec. »Odšel je nekam daleč in pred nočjo ga ne bo domov.«

»Počakaj, Kekec, samo malo počakaj!« je zaklical Kosobrin in je izginil za skalovjem. Kekec se je čudil in je čakal. Toda kar hipoma je zagledal tam doli v jarku Kosobrina, ki mu je migal z roko. Kekec je stekel po strmini navzdol in se je splazil v jarek, ki je sezal doli do samega belega proda. Kekec se je pač zavzel, kako je mogel priti Kosobrin tako hitro preko soteske. Toda vedel je, da ima možiček skriven dohod in izhod iz svojega domovanja. Zato ni več pomišljal, ampak je skakal naglo preko skal in je stal kmalu tam doli kraj Kosobrina. Kosobrin ga je potrepljal po rami in je rekel: »I, čudiš se, kako sem prišel preko? Pa to ni težko, prav nič ni težko. Saj imam pot, ki za njo nihče ne ve in tudi ne bo vedel. Oj, lepa je pot in tako skrita, da je ne more najti nihče.«

Kekec je zmigal z glavo in je dejal: »Stric Kosobrin, le nikar se ne hvalite! Kmalu bo nekdo našel tisto pot. Sam mi je rekel, da jo je že skoro zasledil. Zato pa se čuvajte, stric Kosobrin! Bedanec je na sledi vaši poti. Ravno prej mi je to povedal.«

»Kaj? Ali res?« se je začudil Kosobrin in se je prestrašil. V svojem strahu se je ozrl krog in krog in si je mislil, da je Bedanec že nekje blizu. Toda ko ni videl nikogar, se je nekoliko pomiril. A vendar se je še vedno tresel, in v srcu mu je bilo polno bojazni. »Saj bo menda res,« je nadaljeval. »Videl sem ga že več dni, kako je stikal

tod okrog. Glejte, glejte! Pa je iskal skrivno pot, ki bi ga povedla do mene. O, saj vem, kako bi me rad pograbil; pa tudi siroto Meno bi dobil rad nazaj... Zato je stikal tód okrog, samo zato... Ovbe, pa če res najde skrivno pot, pa kaj bo z mano? Kaj bo z ubogo Meno? — Jojmene, da mi poveš kaj takega, ti pobič!»

Kosobrin je sklepal z rokami in je tarnal in jadikoval. Kekec ga je gledal in je zmigaval z glavo, ko je videl njegov obup in njegov strah. »Stric Kosobrin,« je rekel Kekec. »Čemu se bojite in tarnate? Saj Bedanec še ne ve za tisto pot. Zato pa bodite lepo mirni in samo glejte, da zmešate Bedancu vsako sled, da ne pride nikoli do tiste vaše poti. O, samo premislite malo, pa bo vse v redu!«

»Prav praviš, pobič!« je odvrnil Kosobrin in se je oddahnil. »Premisliti je treba, premisliti... Pa kar pojdem domov in premislim vse natanko.« — In možiček se je že okrenil in je zdrčal navzdol. A hipoma se je premislil. Ustavil se je, se obrnil in prišel nazaj h Kecku. »Oj, ta moja boječnost! Oj, ta moja boječnost!« je dejal in si je otrl znoj s čela. »Neprestano živim v strahu in skoro bi rekel, da bi se celo zajca ustrašil, če bi nenadoma skočil predme. Kar strese me in srce mi kar zastane, če zaslišim sumljiv šum... Pa saj ni čudno! Živim tu v tej strašni samoti in žive stvari nikdar ne vidim. Prav čudim se, da že nisem pozabil govoriti. Samo Bedanca vidim časih; a boljše bi bilo, da bi ga ne videl nikoli. To ti je strašen možak, da ni takega na vsem svetu. Sosed mi je; a rajši bi imel medveda za soseda kot Bedanca. Pa saj ga poznaš, pobič... Ali nisi res rekel, da ga ni doma? Ali si resnico govoril, pobič? Povej, povej! Zakaj če je Bedanec doma, pobegnem takoj domov, ker se ga strašno bojim... Kar resnico govori, pobič!«

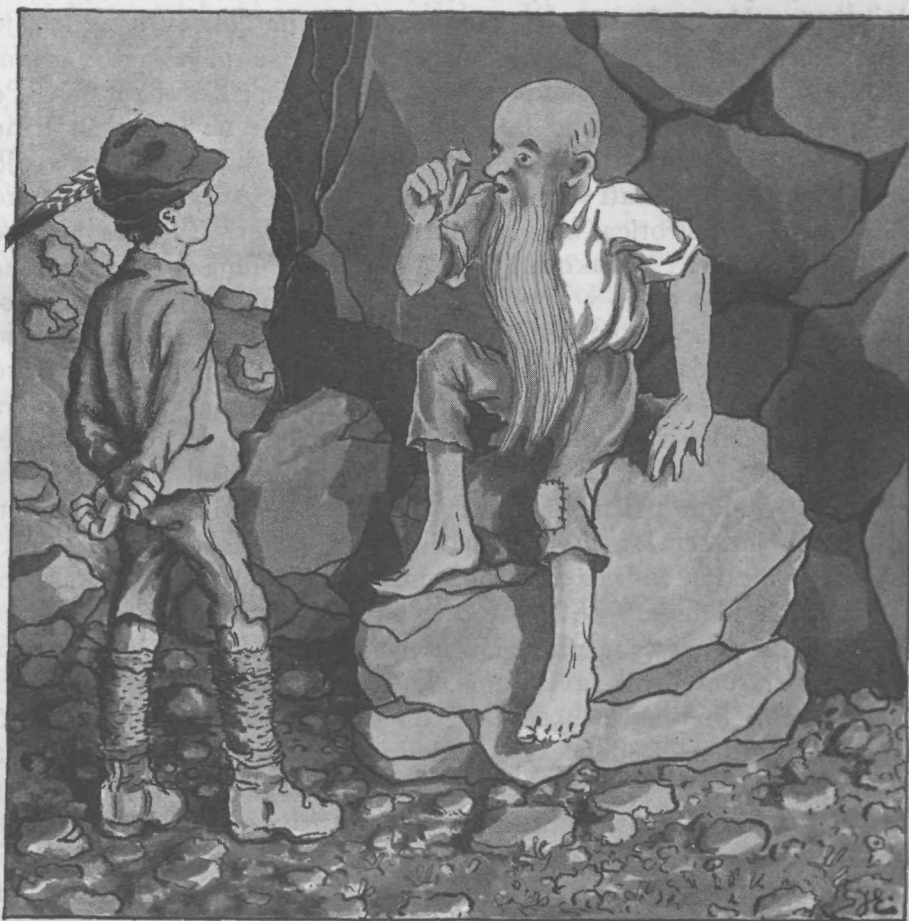
»Ni ga doma,« je odgovoril Kekec. »Saj mi je rekel, da ga pred nočjo ne bo domov.«

Kosobrin se je pogladil nemirno po bradi in se je ozrl trikrat naokolo. Potem pa je sedel na skalo in je govoril: »Boječnost, ti rečem, Kekec — strašna boječnost! Ta je kriva, da imam težko življenje... Pa saj se mi posmehuje celó mala Mena, ker sem tako boječ kot nihče na svetu. A kaj morem za to, če mi je pa tako prirojeno... Oh, prepričan sem, da umrem od samega strahu, če me še enkrat Bedanec pograbi. Kar zdihnil bi, strepetal bi in bi umrl na mestu... Težko je, ako ima človek takega soseda, kot je Bedanec. Ko bi me vsaj sovražil ne, pa bi bilo dobro. A sovraži me strašno, da bi me najrajši zadavil še danes. Saj ga poznaš, Kekec, dobro ga poznaš...«

»A zakaj vas tako silno sovraži?« je vprašal Kekec. »Dejte, povejte, stric Kosobrin! O, da sem jaz na vašem mestu, pa bi zaigral Bedancu tako, da bi ga minilo vse sovraštvo in bi nemara še celo pobegnil odtod, kakor je morala pobegniti teta Pehtara... Jaz se ga ne bojim in bi mu že pokazal, ako bi bil na vašem mestu...«

»Daj, nehaj, pobič!« se je prestrašil Kosobrin. »Kaj govoriš tako predrzno? Ne kliči nesreče, ker že sama prehitro pride! Kdo bi se upal Bedancu zaigrati pošteno? Kdo, te vprašam, pobič?«

»Hm,« je odvrnil Kekec in se je posmehnil. »Če ni drugega na svetu, pa bi mu Kekec zaigral. In mu bo tudi zaigral; če danes ne, pa jutri. Saj sem prisegel tako in prisege se bom tudi držal. To vam rečem, stric Kosobrin, da boste vedeli... A zdaj mi povejte, zakaj

vas sovraži Bedanec. Zakaj mene sovraži in mikasti, o, to mi je znano, še preveč znano.«

Kosobrin ga je pogledal ves začuden in je pripovedoval: »Sovraži me že od zdavnaj. Sam Bog ve, koliko let je že od tega. Vsakokrat, ko je prišel sem na goličevje, se mi je posmehoval in klical: Sem pojdi, ti zajček, ako se upaš. Za ušesa te primem in te malo privzdignem, da boš imel ušesa še daljša. Ho-ho, pridi, pridi, zajček! — A jaz se nisem upal in sem se samo tresel onkraj skalovja. Ko pa sem razvidel, da

Bedanec nikakor ne more do mene, ker ne pozna skrivne poti, sem postal pogumnejši. Pa sem mu pričel odgovarjati in ga tudi zasramovati. In tako sva vpila vsak dan preko soteske, da je bilo že kar grdo. Dobro, da naju ni slišal nihče, ker bi se bil lahko nama posmehoval. In tako je prišlo sovraštvo med naju... Bedanec je razmišljal, kako bi mi prišel do živega in bi me premikastil. Jaz pa sem pričel tuhtati, kako bi najlepše zaigral Bedancu, da bi se še bolj raztogotil. Hej, pa je prišla lepa prilika. Lansko jesen je privedel Bedanec v svojo kočo malo sirotico Meno. Videl sem jo vsak dan tu na goličevju. Sedela je na kamenu in je vsak dan bridko jokala. Smilila se mi je; zato pa sem se prikradel nekoč na goličevje in sem jo vprašal, zakaj se joče. Pa mi je povedala vse. Kako jo Bedanec pretepa kar na lepem in ji ne privošči ničesar dobrega. Z lepimi besedami jo je bil privabil v svojo kočo, kjer mu mora delati vse in mu še celo kuhati. A kako naj pošteno zna vse to uboga sirotica, ko pa nima niti devet let? Zato pa jo tepe Bedanec in jo suva... Tako mi je pravila mala Mena in je jokala na ves glas. Smilila se mi je v dno srca. In kar hipoma mi je nekaj reklo: Ugrabi siroto, Kosobrin! S tem rešiš deklico iz velike bede in obenem zaigraš Bedancu, da bo kar besnel in se togotil... Šinila mi je v glavo ta misel, in kar prijel sem otroka in sem ga odvedel na svoj dom. Vsa srečna je zdaj mala Mena. Kako tudi ne? Saj ji ne manjka ničesar... O, da bi bil videl ti, pobič, kako je razgrajal Bedanec tisti dan! Videl je Meno pri meni in v svoji strašni togoti je hotel podreti ves hrib. A jaz sem se mu smejal, da sem se tolkel po kolenih... Od tistega dne me sovraži Bedanec na vso moč in le preži, kako bi me zalotil. A ni mogel do mene, ker v moje domovanje drži samo ena pot, ki je tako skrita, da je ne najde živa stvar. Še celó Mena ne ve zanjo, ker sem ji bil zavezal oči, ko sem jo odvedel na svoj dom. In po tej poti hodim časih semkaj, da si natrgam zdravilnih zelišč, ki rastejo samo na Bedančevi strani. In tako me je zalotil oni dan Bedanec. Zgrabil me je in me je privezal k drevesu. Zahteval je Meno nazaj; a ker mu je nisem hotel dati, me je privezal k drevesu in mi je rekel, da ostanem privezan, dokler mu ne izročim deklice in dokler me smrt ne reši strašnih vezi... Dolge ure sem bil privezan tam in sem vsak trenutek pričakoval smrti. Pa si prišel ti, pobič, in si me rešil. Oj, stokratna hvala naj ti bo, pobič!«

Kekec je poslušal ves zamišljen in je rekel, ko je Kosobrin umolknil: »Saj sem vedel, da je tako. Že prvi dan sem si mislil, da je tako. Zato pa nisem verjel Bedancu, ko se je hvalisal, kako dobro je imela Mena pri njem. O, mislil je, da sem navaden vaški paglavec, a ne Kekec, ki je poizkusil že marsikaj na svetu. Zato pa sem mu pričel takoj gosti in ne bom odnehal, dokler mu ne zagodem zadnje poskočnice.«

In Kekec je pripovedoval Kosobrinu. O sovah je pravil, ki strašijo vsak večer Bedanca, da je groza. Pa tudi o pesemci je pravil, ki si jo je izmislil o Kosobrinu, da se reši neljubih vezi. Kosobrin se je sicer posmejal, a vendar je rekel Kekcu in ga je svaril: »Kekec, Kekec! Ne delaj neumnosti, da ne razdražiš Bedanca še bolj. Saj ni tako kratke pameti, kakor si ti domišljaš. Jaz se ga bojim, strašno bojim... Bodi pameten, Kekec, in potrpi! Samo sedem dni potrpi! Potem te pa jaz rešim, če te dotedaj Bedanec ne izpusti. Priden bodi in ne draži Bedanca! Lepo te prosim, Kekec, ker te imam močno rad! Saj si mi rešil življenje, pa bi te ne imel rad?«

Kekec je zamahnil z roko. »Kaj tisto, stric Kosobrin!« je odvrnil. »Vi se bojite Bedanca. Jaz se ga ne bojim... Ravno prej sem se nekaj cmeril in jadikoval sam pri sebi. Pa vidim zdaj, da sem bil neumen. Čemu bi javkal, ko pa ne pomaga nič! — Ne bojim se Bedanca, četudi me vsako uro nabije za to, ker nočem k vam, da bi vam ugrabil Meno in staknil vašo skrivno pot. Vsak dan me sili Bedanec in me pesti, da joj! A jaz nimam ušes, resnično — za Bedanca nimam ušes, pa naj vpije in razgraja še tako!«

»Ovbe, ovbe!« se je prestrašil Kosobrin. »Kaj, k temu te nagovarja Bedanec? O, ti grdoba nevšečna! Kaj si izmislil? K temu te nagovarja? — A ti, Kekec, kaj boš pa napravil? Saj ne boš poslušal grdobe, saj je ne boš...«

»Ali vam nisem rekel, stric Kosobrin, da za Bedanca nimam ušes?« je odgovoril Kekec. »Saj nisem nepridiprav — še nikoli nisem bil, pa tudi ne bom. Le name se zanesite, stric Kosobrin, in videli boste, da se Kekec ne zna lagati! In tudi tedaj nisem lagal, ko sem prisegel, da se bom znosil nad Bedancem in mu bom na koncu zasviral pošteno pesemco.«

Kosobrin ga je potrepljal po rami in je dejal: »Saj sem vedel, da si pobič, ki mu ni para... Kekec, samo potrpi sedem dni, kakor sem ti rekel. In potem ti bo dobro. Čez sedem dni pridem in te povedem s seboj, da bo Bedanec še bolj togoten... A zdaj moram domov, ker sem se že predolgo zamudil. Lahko, da pride Bedanec in me pograbi. A jaz se bojim Bedanca, huj, tako bojim... Ostani zdrav, Kekec! Čez sedem dni... čez sedem dni, če ne bo boljšega prej...«

Možiček se je zavrtel; strkljal se je doli po jarku in je kar hipoma izginil med sivim skalovjem. Kekec pa je še vedno sedel tam v jarku in je gledal na ono stran soteske. Pričakoval je, kdaj se prikaže Kosobrin na planotici. In ni čakal dolgo. Kar nenadoma je zapazil možička tam na skali; a kraj možička je stala mala Mena in mu je migala z rokami. »Kekec, hoj, Kekec!« je zaklicala deklica s svojim zvonkim glasom, »kako ti je, Kekec?«

Kekec je vstal in je odvrnil: »Dobro, prav dobro, Menara! Če ne bo hujšega, pa sem zadovoljen. Saj mi ni sile. Včeraj me je Bedanec

pogostil s srnjakovo pečenko. Zato pa sem mu jaz zagodel sovino godbo. S čim me pa danes pogosti, res ne vem. Skoro gotovo bo kaj dobrega. Saj Bedanec ne pozna drugega nego same dobrote... Ali ni res, Menara?«

Mena se je zavzela, da je kar roke sklenila. Hotela je odgovoriti; a Kekec se je že obrnil in je plezal navzgor po jarku. Videl je Kekec, da se je že pričelo večeriti; zato pa je pospešil korake, da pride še pred nočjo domov. Mena in Kosobrin sta gledala za njim, dokler ni izginil tam gori v goščavi. Potem pa sta se obrnila proti domu, in Kosobrin je pripovedoval deklici, kar mu je bil ravnokar Kekec povedal. — »Hm,« je rekel Kosobrin naposled. »Dober je Kekec, resnično dober. Le nikar se ne boj, Menica! Kekec te ne ugrabi, pa četudi mu Bedanec odreže glavo. Le meni verjemi, da se bo Kekec držal pogumno, dokler ga ne privedem semkaj. Pa bosta potem skupaj in mi bosta pasla živinico ter mi pomagala.«

Mali Meni so se zaiskrile oči. Tlesknila je z rokami in se je veselo zasmejala. »O, to bo lepo, stric Kosobrin!« je dejala v svojem velikem veselju. »Morate ga rešiti, stric, morate! In skupaj bova prepevala, da bo veselje vseokrog. Pa kdaj ga privedete, stric?«

»Čez sedem dni, Menica,« je odvrnil Kosobrin in se je namuznil zadovoljno, ko je videl veliko radost na obrazu sirotne deklice. »Samo sedem kratkih dni še počakaj, ker prej mi je nemogoče... O, Kekec je vesel pobič in prevejan kot nihče na svetu. Pa nama bo delal kratek čas, da bo veselje na našem samotnem domu. Res bo prijetno kot nikjer drugje po zagorskem svetu. In smejali se bomo. Dobro se bomo imeli in bomo veseli, samo veseli...«

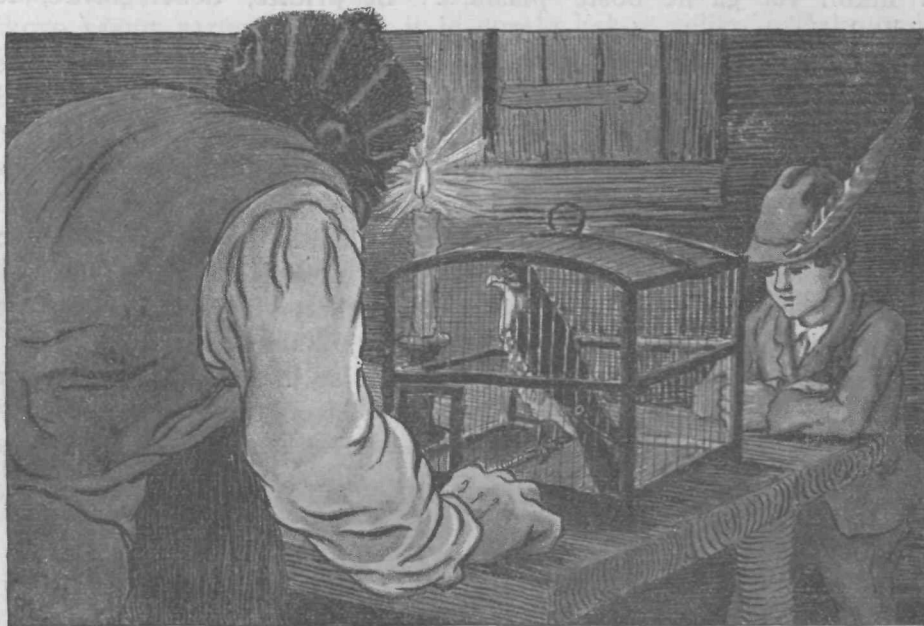
Mena ga je poslušala, in v mladi dušici ji je kar skakala velika radost. Saj se je veselila, da dobi družčino, da se bo lahko igrala s kom in prepevala z njim vesele pesmi. Sama je tu v tej divji samoti in nima nikogar razen strica Kosobrina. Zdaj pa pride Kekec, že čez sedem dni pride — veliko veselje pride, in Mena ne bo nič več sama na zapuščenem Kosobrinovem domku... Pa se je res radostila mala Mena. V svoji radosti je še celo na posteljici zapela veselo pesem. In še preden je zaspala, se je zasmejala, zasmejala potihoma...

A Kosobrin se ni smejal. Tam v kuhinji je sedel ob plapolajočem ognju. V dve gubi se je stisnil Kosobrin in je podprl glavo z obema rokama. Pa je mislil in mislil. Velike skrbi so mu razjedale dušo, in duša mu je bila vsa plašna in boječa. Zaradi Bedanca ga je skrbelo, zaradi Bedanca, ki je že na sledi njegovi skrivni poti. Oj, da najde Bedanec tisto pot! Potem pa je siromašni Kosobrin izgubljen. Saj pozna Bedančevo jezo in tudi njegove pesti pozna. Nesreča bi bila, strašna nesreča... In Kosobrin se je tresel po vsem životu ob misli na tisto nesrečo. Lasje so mu vstajali pokonci in mislil je, samo mislil, kako bi odvrnil od sebe tisto nesrečo. A domislil se ni ničesar. To

pa je grizlo Kosobrina še bolj. Kar stresal se je v svojem silnem strahu in se je prijemal za glavo ter se križal...

Ogenj na ognjišču je že davno ugasnil. A Kosobrin je še vedno razmišljal in se je vedno bolj tresel in se je bal, tako strašno bal...

Brez sove se je vrnil Kekec v Bedančevo kočo, ko se je že nočilo in so se že užigale prve zvezde po širnem, visokem nebu. Koča je bila odprta; a Bedanca še ni bilo nikjer. Kekec je razpihal ogenj na ognjišču in je prižgal lojevko. Sedel je za mizo in je položil glavo nanjo. Čakal je Bedanca in ga je kmalu učakal. Stopil je Bedanec v kočo in je postavil na mizo veliko kletko, kjer je čepel čuden ptič. Sivkaste perutnice je imel ptič in oster, zakrivljen kljun. Kekec ga je gledal radovedno in je mislil v prvem trenutku, da je to mlad orel.

Ugibal je in ugibal, a ni mogel ugeniti, kako je ime temu ptiču. Zato pa je kar vprašal Bedanca: »Stric Bedanec, kako pa se imenuje ta razbojniški ptič? Pa kaj vam hoče ta ptič? Orel ni, pa tudi jastreb ni...«

»To je sokolič,« je odvrnil Bedanec skoro prijazno in je stopil k mizi, a v roki je držal železno, dolgo verižico. »Sokolič je, sokolič. Ulovil sem ga gori v skalovju... Pa veš, zakaj sem ga ulovil? Privezal ga bom na streho, da mi bo odganjal nevšečne sove, ki mi ne dajo ponoči miru. Oj, sove se strašno boje sokoličev. Pa ne bo niti ene več blizu... Ehé, pa jih je le ugnal Bedanec...«

Bedanec se je posmejal. Spretno je zgrabil z levico sokoliča, z desnico pa mu je pritrdil vrvco okrog nog in še zmenil se ni, da

ga je sokolič dvakrat prav pošteno kavsnil z ostrim kljunom. Nato je odšel pred kočo in in je nesel ujetega ptiča s seboj. Po lestvici se je splazil na streho. Ovil je vrvco okrog močnega, železnega droga, da je trdno držala. Potem pa je prišel nazaj in je stopil kraj Kekca, ki se je venomer čudil. Sokolič je zamahnil s krili in se je zagnal, da bi zbežal. Toda priletel je samo do konca strehe, že ga je potegnila vrvca nazaj. Jezno je zavreščal sokolič in se je zagnal še desetkrat, da bi pobegnil. A vrvca je držala dobro in se ni vdala. Sokolič pa je počenil vrh strehe. Žalostno je stisnil glavo med peruti in je miroval.

»He-he, zdaj boste videle, debeloglavke nevšečne!« se je grohotal Bedanec in si je mel roke. »Nagnal vas bo sokolič, da bo veselje... Samo pridite, pa boste videle. Bedanec bo imel zdaj mir pred vami, in nikoli več ga ne boste plašile... Le pridite, debeloglavke, le pridite!«

Še dolgo se je grohotal Bedanec tam zunaj na trati. Kekec pa se je splazil nazaj v kočo. Stisnil se je tam v temen kot in je gledal mračno predse. Saj je vedel, da ga je zdaj prevaralo zadnje upanje. O, tudi živa sova mu zdaj ne pomore nič več, še manj pa skovikanje, ki je z njim tako lepo strašil Bedanca vsak večer. Glej, tam na strehi sedi zdaj sokolič; a sokoliča se bojé vsi ptiči, še najbolj pa sova. In ni je nič več blizu. In tudi posnemati ne more Kekec sove nič več. Zakaj Bedanec bi takoj spoznal, odkod prihaja tisto skovikanje. In Kekcu bi bilo potem gorje, stokrat bolj gorje kakor zdaj...

Vse to je Kekec zdaj spoznal. Zato pa se je stiskal v kot. Ustna so se mu kar tresla, in krčil je pesti, v svoji veliki jezi jih je krčil. —

Modri Tonček.

*Pušico je lepo
Tonček v dar dobil,
da bi varčevati
zlepa se učil.*

*Pušico imel je
dečko še kater,
a uspehov bilo,
žal, ni še nikjer!*

*Saj le za bonbone
rad je vsak dajal
in piškote sladke
rad je kupoval!*

*Ne tako naš Tonček!
Kar dobil je v dar,
vsak drobiž je vrgel
v pušico vsekdar!*

*Maral za bonbone,
za piškote ni,
vedel je: želodček
z njimi se slabi.*

*Ko je Tončku polna
pušica bilà
pa jo je izpraznil
prav do dna, do dna!*

*Z novci modri Tonček
veste, kaj stori?
Ves vesel na »Zvonček«
koj se naročil —*

*Vsi, prav vsi hvalili
Tončka so tedaj;
mladi bralec, tudi
kakor on ravnaj!...*

Janko Leban.

ANDREJ RAPE:

Gojka.

I.

edela sta sama na vrtu. Petrček, pet let mu je bilo, kot rdeč nagelj, ki se bohotno razliva po belem zidu navzdol, zrastel in se razcvetel to jutro, poln življenja, poln pomladnega dneva; Gojka, deklica šestih let, drobčkana osebnica, s slabotnimi udi, skoro bolehnje vnanjosti. Črni kodri so senčili nežno lice. Okolo ustec in noska ji je podrhtevalo neprestano, iz mokrosvetlih oči ji je zrla občutljiva otroška duša, že skoro razvit razum. V očeh ji je gorelo kakor veliko pričakovanje. Kot skromna in mala marjetica je bila videti, hrepeneča k solničnim žarkom, da ji pobožajo osrčje in ga odpro.

Pomlad je rajala okolo obeh otrok. Mehki vetrovi so peli, zveneli so gozdi tam preko travnika kot slavnostne orgle, ki zbujajo sladko pobožnost v dušah. Valovi potočka so šumeli kot nežna harfa, ki poje veselo pesem potočku na pot. Vsa sinja daljina pred otrokoma je pela tiho pesem hrepenenja, pripovedovala o samih bajnih stvareh, ki tko pomladne sanje okolo njiju. Vonj cvetic, ki je dihal iz njihovih čaš, je božal njuni lici, zveneli so šepetajoči glasovi: naj vaju božamo, vaju poljubljamo, saj sta nam draga, otroka nedolžna! Vrt je pred vama! Trgajta nas, nakitita se z nami, otroka, ki sta nam ukradla srce! Pozdravita nas z veselim petjem, z vriskom, dražestni bitjil! — In naš odgovor bo mehak odmev vajine radosti, ki se bo vračal k vama iz gozdov, odbit od belih skalnih sten za njimi.

In solnce je stresalo svoje žarke po Petrčku in Gojki, ju poljubljalo in jima pelo iz bleščečih višin: kopljita se, kopljita se v mojem zlatu, saj svetim le vama! Vse moje zlato je vajina last! Ne bojta se! Poglejta mi v obraz, le poglejta! Vaju ne oslepim! Srčeci vama oblijem s sijajem, razžarim vama obraza! Pozdravljena, nedolžnost! Ali čujeta moj vrisk? Pojta, z menoj pojta!

In zadivljena sta sedela nagelj Petrček in marjetica Gojka. Oči so jima strmele v to pomladno lepoto in molčala sta...

Gojkini so se šele pred nekolikimi dnevi priselili v to okolico. Gojki je bilo še vse tuje. Pa je že prvi dan pohitela na domače dvorišče, da si ogleda novi dom.

Komaj pa je stopila tja, že je radostna vzkliknila: »Aj, rože, rožel!« Toda takoj je povescila glavico.

Rože, ki jih je tako ljubila, so dehtele na sosednjem vrtu. Bila pa je vse eno vesela: bo vsaj vdihavala njih vonj in jih gledala z domačega dvorišča.

Mal deček je vriskal med gredami. Zagledal je deklico na sosedovem dvorišču in je prihitel k ograji: »Punčka! Punčka!« je klical. »Pridi k meni na vrt! Rož ti dam!«

Tako sta se seznanila Gojka in Petrček in sklenila prijateljstvo.

In danes sta sedela na sosedovem vrtu. Prvič je obiskala Gojka malega prijatelja Petrčka in prinesla s seboj punčko in v gajbici svojo veverico.

To je bilo veselja! Petrček se vesele živalce kar ni mogel nagle dati. Gojka ni mogla obrniti očesa od pestrih, opojnih cvetic na vrtu. Tako sta bila oba zadovoljna in srečna v mladem prijateljstvu.

Pa je Petrček nenadoma, kot bi ga bilo nekaj pičilo, vriskaje zapel: »Aj, naša mama, naša mama, naša mama!« Oči so se mu posvetile v neizrazni toploti in skočil je s klopi, letel po poti, posuti z drobnim peskom, utrgal rožo in jo — skakljaje, venomer pojoč »naša mama, naša mama« — prinesel Gojki. »Veš, Gojka,« je dejal, »naša mama mi prinese danes konja. Jezdil ga bom. Juhú! Prav res, Gojka! Tako je rekla, ko je danes odšla z doma.« — In zopet je pel, nihaje z glavo na desno in levo: »Naša mama, naša mama mi prinese konja.«

Hipoma pa je utihnil in pogledal Gojko: »Kaj ti je, Gojka?«

Deklica je zamišljena sedela na klopi. Rožo, ki ji jo je bil prinesel Petrček, je držala v suhljatih ročicah. Z vročimi pogledi je strmela nekam v daljo. Ustno ji je skrivaj šepetalo: »Naša mama, naša mama...«

»Kaj ti je, Gojka?«

»Petrček,« se je oglasila deklica. »Kaj pa je to — naša mama?«

Začuden jo je pogledal in dejal ljubeznivo: »Veš, Gojka, naša mama, to je mama. Mama je, ki me ima rada. Kupila mi je igračke, pa tudi hlače mi kupi in konja. Pravi mi, da sem njen. In sem res njen in očkov. Veš, tako rad jo imam našo mamo, da me kar tukajle« — in pokazal je na srce — »časih boli, tako jako rad jo imam. Časih me vzame v naročje in me tako stisne k sebi, ker sem njen. Vsa rdeča je takrat, kot tale tvoja roža in lepa je, tako lepa! No, to je mama, Gojka, ali sedaj veš?«

In je zletel vnovič po vrtni poti, da so mu v lahnem vetru vihrali bujni lasje. Skakaje ter nihaje zgornji del života v levo in desno je pel: »Naša mama, naša mama mi prinese danes konja.«

*

Gojka je bila sirota po materi. Še leto ni bila stara, ko ji je umrla dobra mamica in nič je ni poznala. Bratcev in sestric ni imela. Oče je bil vedno tako zaposlen, da se ni utegnil baviti z deklico, stara Mana, ki mu je gospodinjala, se pa za otroka tudi ni dosti zmenila in tudi časa ni imela. Zato je bilo Gojki tuje najslajše ime.

Na večer tistega dne, ko je vprašala Petrčka na vrtu po tem imenu, Gojka ni mogla zaspati. O raznih stvareh je razmišljal otrok. — Naša mama, naša mama! — Tako čudnosladko jo je božalo v ušesih in v srčecu to ime! In spomnila se je, da je nekega večera, ko je ona bila že v postelji in ji je že spanec legal na oči, čula staro Mano, ki je rekla očki: »Prav je, bo Gojka imela vsaj mamol!«

Razmišljal je otrok o teh besedah, a jih ni mogel razumeti. Kako, da ima Petrček mamol, ona pa da je še nima in jo bo šele dobila? To ji ni dalo zaspati. Ko pa se je sen le priplazil na njene oči, tedaj je gledala prelepe slike: Temna spalnica se je hipoma napolnila z blestečim sijajem. V beli haljinasti obleki, tiho šumeča s svetlimi krili, zlate lase ovenčane s svetlimi lučcami — taka je stopila v sobo lepa gospa. Nagnila se je nad njeno posteljo, jo poljubila in stisnila k sebi.

»Petrček, mamol! Ali si ti naša mamol?« je zašepetal otrok v lepih sanjah. In vse, česar prej Gojka ni mogla umeti, ko je Petrček pripovedoval, ji je bilo v sanjah jasno kot beli dan: To je naša mamol, ki me ima rada! Igračke mi kupi, punčko obleče. Pravi mi, da sem njena. In sem res njena in očkova. Tako rada jo imam našo mamol! Stiska me k sebi, ker sem njena. Lepa je in vesela. Krila ima in zlate lase, ovenčane s svetlimi lučcami. To je mamol!...

Vsa potna in drhteča od sladkih sanj se je prebudila. V srcu ji je vse vriskalo, zakaj sobica v njenem srcu, ki jo je menda Bog ustvaril čisto nalašč, posebe za mamol, ta sobica, ki je bila doslej prazna, ker mame ni nikdar poznala, je sedaj tako polna, tako svetla. — Gojka se je pogreznila v to svetlobo in vsa srečna vnovič zasanjala — o mamol!...

II.

»Očka, kako da ni naše mame pri nas?« je nedolžno vprašala Gojka takoj drugo jutro očeta, ko je skupno z njim zajtrkovala.

Začuden, skoro osupel je pogledal v njene mokro se iskreče oči. »Mamol pride, če jo boš rada imela, Gojka,« je dejal in jo ljubeznivo pobožal po nežnem, vročem licu.

»Oh, očka, kako rada jo bom imela!« je zažvrgolela kot ptiček. »Ampak takoj naj pride, še danes naj pride!«

»Danes še ne pride, veš, Gojka. Je še na potovanju. Toda kmalu pride...«

»Očka! Kako je lepa naša mamol!« In zopet jo je začudeno pogledal. — »Veš, videla sem jo danes ponoči. Belo haljinasto obleko je imela, svetla krila in v laseh zlate lučce. Ob moji postelji je stala in me poljubila ter pritiskala k sebi. O, kako rada imam našo mamol!«

Nekaj mokrega se je zasvetilo očetu v očeh. Presrčno je stisnil otroka k sebi. V srcu ga je nekaj zbolelo...

»Gojka, Gojka!« se je tisto jutro razlegalo po sosedovem vrtu. Malo je utihnilo in vnovič radostni vzkliki: »Gojka, Gojka!«

Petrček je imel svoj raj. Pregarjal je svojega konja od konca do konca vrta, vriskal, klical, pel. Sam je bil na vrtu, pa ga je oživljal tako, kakor bi se igralo v njem sto otrok. Ptički so kar tu in tam umolknili in zvedavo gledali malega junačka, ki je jezdil danes na mogočnem šarcu z bridko sabljo v roki po vrtu gori in doli. Gledali so ga zvedavo, umolknili, pa se zopet živo zasmeljali v blagoglasnem zboru malemu razposajenčku, ki mu je žarelo lice kot solnček.

»Gojka, Gojka!« In še in še...

Pa Gojka je sedela danes radostna ob kletki svoje veverice, ob posteljici svoje punčke in jima pripovedovala o mami, ki pride, saj ta dva njena prijatelja morata zvedeti prva sladko njeno skrivnost, da pride mama, mama, mama!

Vsa zatopljena v svojo srečo, skoro niti slišala ni šuma, ki ga je uganjal Petrček v sosedovem vrtu.

Hipoma pa se je zdrznila. Z vrta je začula obupen krik. »To je Petrčkov glas,« je pomislila, položila svojo punčko v zibelko in jo hitro pokrila z odejo, da se ne prehladi, pobožala zvedavo veverico po nosku, ki ga je bila utaknila skozi mrežo, in odhitela na sosedov vrt.

»Kaj pa je, Petrček?« je vzkliknila.

Pa ni bilo treba povpraševati. Videla je. Petrček je ležal ob potu ter ril z noskom po pesku. Ob njem je stal šarec. V novih hlačicah je zijala precejšnja luknja. Ena hlačnica je bila zataknjena za šarčevo uho, da je visel Petrček z eno nogo na konju, z drugo pa, ki je še tičala v stremenu, krčevito brcal po zraku. Pravkar se je naslonil na komolec in dvignil glavo. Iz noska mu je kapljala kri.

Hitro mu je pomagala s konja. »Nič ne jokaj,« je dejala. »Veve-rico pojdeva gledat in punčko, ki spi. Udaril si se na nosek. Čakaj, da ti ga umijem.«

In takoj je nehal jokati. Tak fant pa bi jokal! Umila sta nosek in Petrček je dejal modro: »Veš, Gojka, komaj sem ustavil svojega šarca, tako je bil divji. Kako sva pa tudi šla! Kar po stopnicah doli jo je udrl. Komaj sva se ustavila. Malo sem podrgnil z noskom po pesku, pa to ni nič!« In moško se je postavil pred Gojko: »Vidiš! Nič več ne teče kri in tudi ne jokam več.«

»Nič več, Petrček,« ga je pohvalila Gojka.

In zopet je zasijal solnček na obrazih obeh otrok in ptički so se veselo zasmeljali po cvetočem vrtu z otrokoma vred, kakor da bi peli:

Na milijone je src,
vsa so moja,
in milijoni radosti:
te so v njih.

Prav posebno pa je odsevala ta radost z lic Gojkinih. »Petrček, Petrček! Kmalu dobim tudi jaz mamol!« je zažvrgolelo iz njenih ust. »Očka mi je rekel, da pride.«

In zavrtela se je v krogu, nihala z glavo sem — tja, sem — tja in kot bi stresal cekine na zlat krožnik, ji je vrelo iz grla: »Mama pride, mama pride!« (Konec prih.)

Iz spominske knjige „Zlatice“.

Oj dete, kako je pusto in ubogo,
kar bi ti mogel povedati jaz!
Saj ti imaš samoleto preprogo,
in z njo je tvoj vsak kraj in čas.

Če Koromandija te zamiče,
v deveto deželo zahrepeniš —
nad zarjami čez solnčne priče
ponese med bajne te kraljeviče
in v južnih gajev paradiž.

Le čuvaj jo samoleto preprogo —
i jaz sem jo imel nekoč,
preletel z njo in vedel mnogo,
a — sam ne vem — izgubila je moč.

Nemara bilà je tkana preslabo,
mordà sem nápek z njo ravnal...
Ti, dete, letiš, jaz gledam za tabo —
in vse je prav, vse naj bo prav!...

Oton Župančič.

Na razpotju.

(Lesorez)

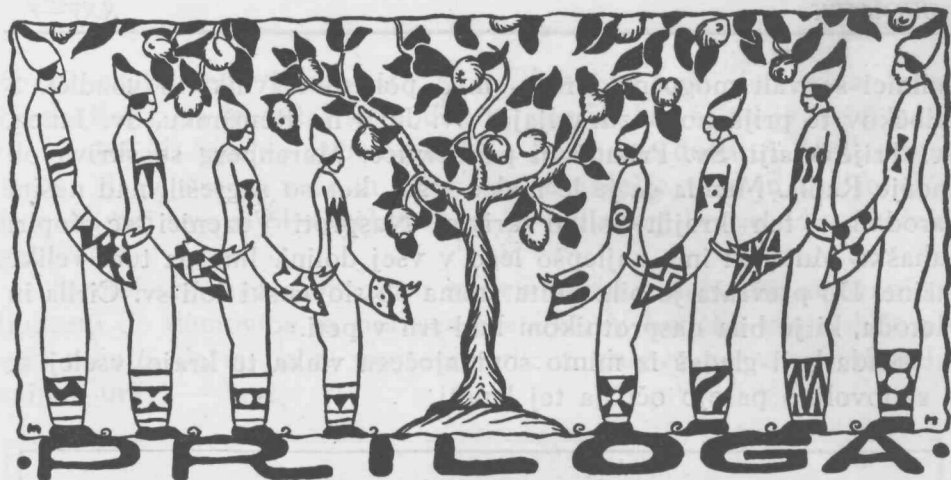
Jakec mora k stricu
v daljni gorski kot,
pot mu je neznana,
strah ga je samot.

Murčka vzame s sabo,
da bi strah podil
in da bi stopinjam
stričevim sledil.

Srečno primahala
sta jo skozi gaj;
pot se tu razcepi,
kaj storiti zdaj?

Psiček se ustavi,
vpraša Jakca: „Kod?“
Ta pa: „Nos ti boljši
imaš; najdi pot!“

Fr. Rojec.

KOMPOLJSKI:

Kako sem spoznal svojega brata.

(Konec.)

n potem, ko ste ga iztirali iz domovine, zakaj nisi potem pohitel na svoj dom?»

»Eh, saj znaš, kako je bilo takrat,« je zavzdihnil moj novi znanec. »Kakor je bilo pri vas v Sloveniji, prav tako je bilo na Hrvaškem. Takrat je po tolikih letih neizmernega trpljenja mislil vsakdo le na svoj dom, na majko, očeta, na brate in sestre, na ženo in deco. Le na domovino ni mislil nihče. In tako je naša vojska hitela po osvoboditvi Srbije na Hrvaško v Zagreb, iz Zagreba v Ljubljano, iz Ljubljane v Maribor in naposled še na Koroško. Treba je bilo našo zemljo najprej osvoboditi in potem šele misliti na svoj ožji dom. Le če je hiša popolnoma varna, potem se šele dobro počutim v svoji sobici. Na to jih je malo mislilo izmed vas. Mislili pa smo mi, vaši bratje. Zato se ne vrnemo domov prej, dokler ni vsa naša domovina svobodna.«

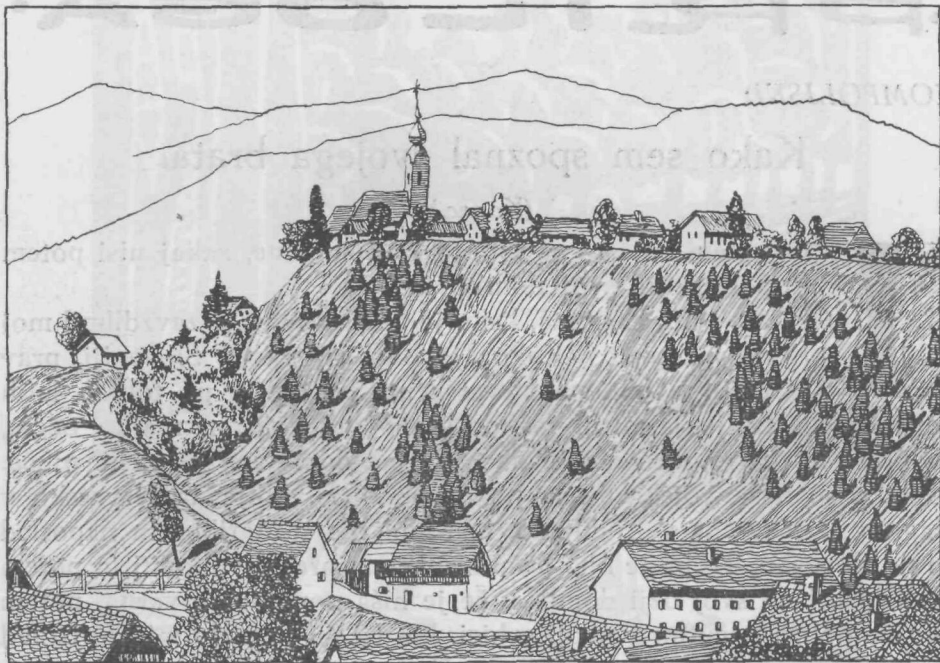
Razgrela ga je. Upadla in zagorela lica so se mu malce pordečila. Iz oči pa mu je gorela ljubezen do nove domovine in novih bratov.

Jaz pa sem molčal na te besede preprostega srbskega seljaka vojaka. In sram me je bilo v dno duše. Tega, kar je tako lahko umel ta človek, ki ne pozna črke ne številke, mi nismo umeli, čeprav se ponašamo s svojo izobrazbo. Koliko naših mož bi bilo zapustilo svoje domove in svojce po prestani petletni vojni in bi šlo reševati in braniti svojo širšo domovino prostovoljno v — Srbijo?

Tudi on je molčal, vlak pa je sopihal naprej. Proti Vuhredu se svet zopet odpre, Kozjak se odmakne nekoliko proti severu, Drava se širi in prične se gornja Dravska dolina, ki je lepota sama zase. Kolikorkrat sem zrl te kraje, vsakokrat sem se jim čudil. Po rodovitni

dolinici se vali mogočna Drava, med poljem travniki in gozdiči. S hribočkov te prijazno pozdravljajo: Sv. Jurij na Remšniku, Sv. Janez, Sv. Trije kralji, Sv. Primož in pa Pernice. Marenberg se skriva ob znožju Radla. Menda ga je le malce sram, ker so zagrešili nad našimi narodom v teh krajih toliko krivic. Nasproti Vuzenici se šopiri bahaška Muta, ki ima najlepšo lego v vsej dolini. Ima pa tudi velike fužine. Do prevrata je bila Muta znana po slovenski šoli sv. Cirila in Metoda, ki je bila nasprotnikom hud trn v peti.

Kadarkoli gledaš iz mimo sopihajočega vlaka te kraje, vselej se ti zadovoljno pasejo oči na tej lepoti.

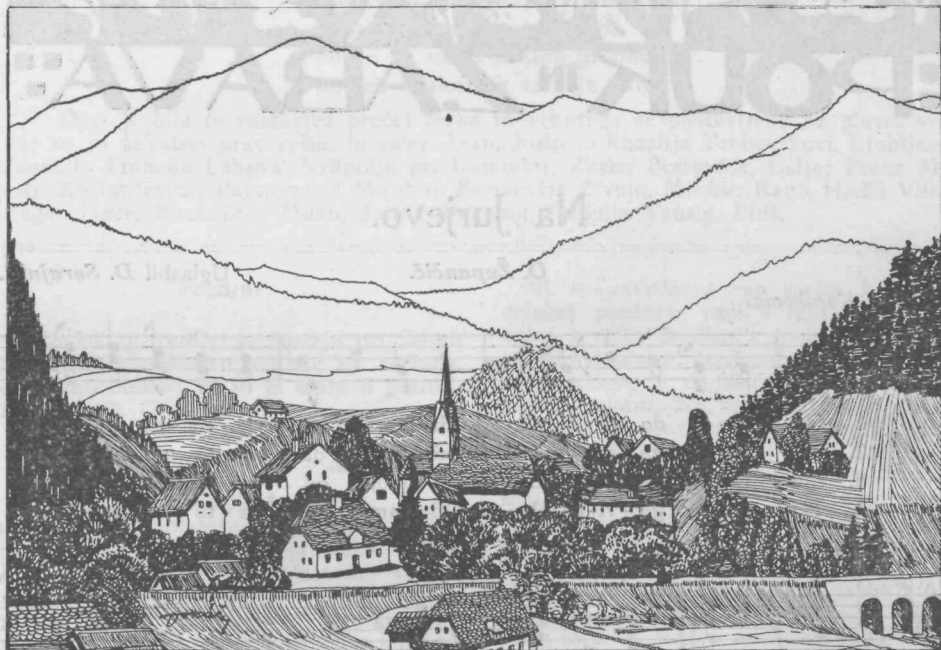
Muta.

Moj znanec srbski seljak vojak je zrl skozi okno ter se čudil in čudil. Vpraševal me je po imenih tega in onega kraja. Ponovno me je vprašal, če je res vse to naše, ker nikakor ni mogel verjeti, da je vse to resnica. Popoldansko zimsko solnce je zlatilo te hribočke, posejane s cerkvicami in domovi, ki se ljubko smehljajo izza drevja v dolinico. Rjave in zelene lehe vzbočenih njiv obkrožujejo smrekovi gozdički in gledajo na popotnika na ravnici, med tem ko se po jarkih in globelih še svetlika sneg.

Prav nič se torej nisem čudil svojemu novemu prijatelju, da je zapičil pogled v to lepoto, da so se mu širile prsi in mu je žarelo lice. Dokaj časa je strmел molče na ves ta prirodni kras, potem pa se je

obrnil proti meni, rekoč: »Ej, brate, lepa je naša domovina, lepa! Hvala Bogu, da je sedaj svobodna ta zemlja. In vse to je naše; naše i ... vaše! Mi Srbi ne trebamo zemlje. Imamo je dosti. A vendar smo srečni, da je vse to vaše in naše; kar je naše je vaše in kar je vaše je naše. Saj smo si Slovenci, Srbi in Hrvati rodni bratje. Li ne kažem prav?«

Strmel sem nad preprostim in vendar tako globokim umevanjem ljubezni do domovine in pravega bratstva. V koticu svoje duše pa sem začutil, da mi ja ta moj sopotnik in znanec ne samo prijatelj, ampak pravi — brat.

Vuzenica; v ozadju Vel. Kepa (1642 m), najvišji vrh Pohorja. Pogled z Mute.

Vlak je zahreščal in se ustavil. Izprevodnik je zaklical ime postaje: »Vuzenica.« Moral sem izstopiti, ker sem bil na cilju. S pravkar najdenim bratom sva si stisnila roki in se ločila. Jaz sem hitel domov, on se je pa peljal k svoji četi na Koroško braniti in osvobojevat našo skupno domovino.

Letos je pet let od tega. Često mi pride na misel tista vožnja iz Maribora. Seveda se nisva videla s tem bratom nič več v teh letih in se tudi ne bova pozneje. A še danes — po petih letih — ga imam živo pred očmi, še danes mi je toplo v duši, kadar se ga spomnim in še danes mi zvene v ušesih njegove besede: »Kar je naše, je vaše; in kar je vaše, je naše. Saj smo si bratje!«

Na Jurjevo.

O. Župančič.

Uglasbil D. Serajnik.

Korakoma.

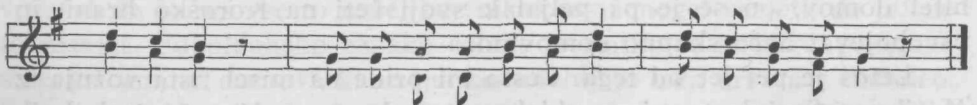

1. Od hi-še do hi-še ho-di-mo, ze-le-ne-ga Ju-ri-ja
2. To ši-bo za stre-ho shra-ni-te, da z njo se po-ža-ra
3. Ker ta-ke da-ro-ve vam no-si-mo, od vas kaj za-me-no
4. Bo-ga-to go-ri-ca ob-ro-di vam, bo-ga-to se po-lje o-

vo-di-mo; on po-mlad v de-že-lo pri-ne-sel je, vso zem-ljo z ze-le-njem po-
bra-ni-te; stra-hu-je po-re-dno vam de-či-co in va-bi—k hi-ši vam
pro-si-mo. I-ma-te kaj be-le po-ga-či-ce, ne bra-ni-mo tu-di se
plo-di vam. Po-de-li Bog kru-ha vam be-le-ga, vsi li-ca bo-di-te ve-

Hitro

tre-sel je. Zi-ma, zi-ma, ajd za peč ce-lo le-to leč!
sre-či-co. Sre-ča, sre-ča, pri-di k nam, glej, od-prt je hram.
kra-či-ce. Bo-di jaj-ce, bo-di hleb, v naš iz-gi-ne žep.
se-le-ga. Zdaj pa mo-ra-mo dru-gam, hva-la, hva-la vam!

Naloga za kratek čas.

Priobčil H. Podkrajšek.

V razredu je 18 dečkov in 21 deklica. Kako se morajo vsi postaviti v vrsto, da odberem vse dečke, ako izločim vsakega sedmega v vrsti? Štetje naj se začne na levem koncu ter nadaljuje do desnega, potem pa se začne zopet na levem. Pri drugem in vsakem nadaljnjem štetju preskoči vse pri prejšnjem štetju izločene dečke! (Dečke zaznamenuj s krogi, deklice s križci!)

Rešitev in imeña rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 6. štef.

**Palček skakalček poreden je bil,
luno je klical, zvezde lovil,
ko se na nebu je dan prismejal,
palček skakalček sam je ostal.**

Dasi je bila ta zastavica precej težka in vrhutega še postavljena na glavo, vendar so jo nekateri prav rešili, in sicer: Ivan, Josip in Rozalija Trobevškovi, Ljubljana; Janez in Francka Lahova, Vrhpolje pri Kamniku; Žarko Pestevšek, Celje; Franc Morelj, Kostanjevica; Pajmonović Miroboj, Fermevžik Živojn, Mikušir Rado, Hadži Vilko, Zager Nace, Raznožnik Milan, Janžič Bogomil, Fridolin Tausig, Ptuj.

Pozdrav.

Na šolski prireditvi v Šmarju pri Jelšah je govoril Jože Hrovat, učenec VI. razreda, pozdravno besedo, ki jo je sestavil pisatelj dr. Ivo Šorli. Glasi se tako:

Spoštovani naši prijatelji!

Ko privre studenček iz zemlje, če še tako hladen in bister, se brez koristi njegova vodica razlije po trati, ako ga ne ujamemo v žleb ali ne zajamemo vsaj v tolmunček. In pozneje, ko naraste v potok ali celo v reko, bi bil v samo nesrečo in pogubo, ako ne bi imel trdne in urejene struge.

Toda pri vodah je skrbel večinoma že dobrotni Stvarnik, da si izgrebejo pravo pot; skoraj še nikoli pa se ni zgodilo, da bi videli vrlega moža in pošteno ženo, ako so se v prvih letih svoje mladosti lahko razvijali, kakor so sami hoteli in niso imeli nikogar, ki bi jih bil učil, bati se Boga in ljubiti svojega bližnjega. Da, gorje človeku brez vzgoje, brez dobrih naukov ne samo z besedami, ampak tudi z lepim zgledom! Če pa je lepa naloga staršev, ki so nas otroke kakor mlada drevesca vsadili v vrt življenja, da z ljubečo roko naravnajo navzgor naša šibka stebelca in jim je njih ljubezen kakor toplo sonce spomladi, smo potem še tako srečni, da so naši blagi učitelji kakor vrtnarji, ki ta stebelca privezujejo h količkom znanja, da bodo nekdanj, ko dorastejo, tem bolj trdno stala in se lahko ubranila vseh viharjev in neviht življenja.

Mi se zavedamo vse sreče, ki smo je deležni posebno tudi s tem, da se naši dobri učitelji trudijo z nami še več nego je njih dolžnost, to je, da nam s prireditvami, kakor je današnja, nudijo tudi plemenite zabave. Ne bo zadnja njih zasluga, da bo nam prav zaradi teh lepih uric za vse življenje tem milejši spomin na šolska leta. O, in ali bomo mogli kdaj pozabiti tisti, ki smo tako srečni, da nam morejo dati naši starši vsega, kar potrebujemo, kako smo mogli tudi mi prispevati, da dobe naši ubožnejši tovariši z našim delom knjig, zvezdkov, peres in česar jim je treba? O, ne in prav tako malo nam pojde ta spomin kdaj iz srca, kakor njim, ki bodo deležni Vaših dobrot, blagi darovalci! Sprejmite zato iskreno zahvalo nas vseh, ker smo danes vsi skupaj z našimi vrlimi učitelji vred le ena družinica, in poveselate se z nami s tisto presrečnostjo in notranjo srečo, s katero Bog že na tem svetu poplača vsako dobro delo.

Dobro došli nam in iskreno pozdravljeni!

»Kresničice«.

Učiteljska tiskarna nam je dala baš, ko začno letati in svetiti kresnice, prekrasno mladinsko knjigo, ki je izšla v češčini pri raznih založnikih ilustrirana in neilustrirana že v številnih izdajah. Knjiga se imenuje »Kresničice«. Spisal jo je za male in velike otroke Jan Karafiat, poslovenil pa jo je dr. Fr. Bradač. Ni ga Čeha, ki bi ne bil čital te knjige, ki bi se je ne spominjal z največjim veseljem in s hvaležnostjo za prijetne ure, ki jih je preživel ob njej. »Kresničice« so lepa povest iz življenja

kresnic, pisana s toliko ljubeznijo in nežnostjo, da očara otroško dušo in gane odraslega čitatelja. Kako krasno slika rodovinsko življenje, rodovinsko slogo in srečo! Mičnosti prizorov ni mogoče opisati s kratkimi besedami. Zato vzemi vsakdo knjigo sam v roke in uživaj! Pohvaliti moramo požrtvovalnost Učiteljske tiskarne, ki je dala knjigi prekrasno, lahko rečemo, doslej najlepšo opremo. Knjigo krasí nebroj slik in sličic domačega umetnika Iva Erbežnika, ki je utisnil »Kresničicam« pristen slovenski značaj. Pozdravljamo »Kresničice« ne le za to, ker so pomnožile število dobrih mladinskih knjig, ki jih pri nas tako pogrešamo, ampak tudi zato, ker so ena najljepših mladinskih knjig, kar jih imamo. Upamo, da tudi pri nas ne bo družine, ki ne bi imela »Kresničice«. Cena 20 dinarjev je za lepo, bogato ilustrirano knjigo tako nizka, da si jo more vsakdo nabaviti.

Vladika Josip Juraj.

Uvodna pesem v današnjem »Zvončku« govori o velikem cerkvenem dostojanstveniku, vladiki Josipu Strossmayerju, ki je stoloval v Djakovu. Živel je od l. 1815. do 1905. O njem je obširno pisal »Zvonček« leta 1921. na 112. do 117. strani. Opozarjamo na to!

Velik in drag velikonočni piruh.

Neki bogataš v Londonu si je izmislil velikonočno darilo posebne vrste. Dal je napraviti 3 m dolgo in 1½ m široko jajce iz svile. Zunaj ga je dal okrasiti z diamanti, znotraj pa ga je napolnil z bonboni in čokolado. Bogataša je stalo to velikonočno jajce več kot 4 milijone Din. Poslal ga je v dar svoji nevesti, ki se nemara še danes sladka z njega vsebino in šopiri z njega zunanostjo. Srečna nevesta!

Češki dar naši kraljici.

Letos se je vršilo v Beogradu veliko posvetovanje takozvane male antante, t. j. zveze treh držav: Jugoslavije, Češkoslovaške republike in Romunije. Ob tej priliki so se sešli v Beogradu glavni diplomati in ministri. Ker je bil ob tem času ravno rojstni dan naše kraljice, je prinesel češkoslovaški minister dr. Beneš s seboj krasen dar, ki ga je poklonil naši kraljici. V zlati verižici so vdelani biseri in češki granati. Prof. Drahanovsky je v kristal vrezal sličico, ki predstavlja Jugoslovenko in Čehinjo v narodnih nošah; držita se za roke v znak sestrške zveze. Delo je umetniško krasno izvršeno in je jako dragoceno.

Naša himna.

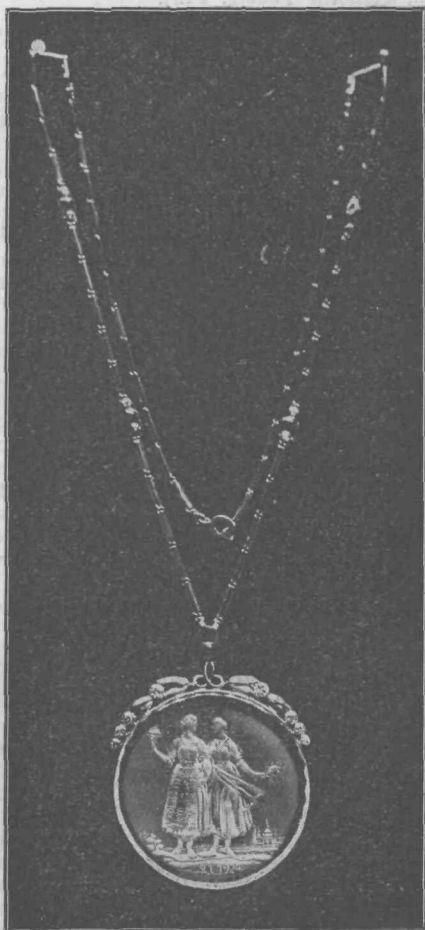
U drevnome Beogradu
uvek isti zvoni glas:
»Sa Zagrebom i Ljubljanom
ista ljubav spaja nas!«

U Zagrebu i Ljubljani
odjekuje isti glas:
»Sloga nam je s Beogradom
sad i uvek moćni spas!«

Naš Beograd i naš Zagreb
i Ljubljana — naš je kras.
Svud je tamo ista slava
i budućnost sviju nas.

Bože, čuvaj bratski narod
i poslušaj njegov glas:
Poživi nam Aleksandra,
hrabrog kralja sviju nas!

Miladin K. Nikolić-Rasinski.

Veledenjeni g. Doropoljski!

Prvič se danes oglašam v Vašem kotičku. Hodim v V. b razred osnovne šole. Za razrednika imamo g. Ivana Petriča. V našem razredu nas je 13 dečkov naročnikov na list »Zvonček«. Jaz hodim telovadit v sokolsko telovadnico. Star sem deset let. Moj oče je strojevodja. Imam še dve sestrici. Rojen sem bil v Trstu. Ko so prišli Italijani tja, smo se izselili v našo svobodno državo Jugoslavijo. Primorska je jako lepa dežela, saj pravi pesem:

»Trst, Gorica, Gospa sveta,
Adrije cvetoči raj,
vam prisega je zapeta:
naša last ste vekomaj!«

Vsi radi čitamo »Zvonček«, posebno pa kotiček. Meni ugaja povest »Kekec na voljši sledi.«

Prosim, sprejmite tudi moje pismo v svoj kotiček.

S spoštovanjem

Marjan Šešek
v Šiški.

Odgovor:

Ljubi Marjan!

Primorska — da, tudi tam je naša zemlja! Čeprav je sedaj v tujčevih rokah, vendar pride doba in moč Pravice, ki nam vrne našo last. A vedno moramo imeti v mislih besede:

Domovina, vedno mislim nate
in na neosvobojene brate!

*

Veledenjeni gospod Doropoljski!

Letos sem prvič začela čitati »Zvonček«. Moj bratec hodi v 5. razred osnovne šole, jaz pa v meščansko šolo. Imam pa veliko veselje z »Zvončkom«. Vedno sedim in čitam. Najbolj mi ugaja povest »Radko Li-

povec«. Moj bratec tudi vedno čita, najbolj pa se bavi z rešitvami. Naznanjam Vam tudi, da stanujem v majhnem stanovanju na Javorniku, ki je jako mokro. Po tem moram pa še pol ure daleč v meščansko šolo.

Upam, da mi ne odrečete kotička v svojem listu.

Pozdravlja Vas

Vera Legatova,

učenka meščanske šole na Jesenicah.

Odgovor:

Ljuba Vera!

Vlažno stanovanje je kvarno zdravju. Moraš se kakorkoli potruditi, da pridete vsi v suho stanovanje, sicer si lahko vsak nakoplje bolezen, ki jo bo čutil v vseh udih.

*

Velespoštovani g. Doropoljski!

Tudi jaz bi rad stopil med Vaše kotičkarje. Hodim v 6. razred osnovne šole v Trbovljah. Za razrednega učitelja imam gospoda Josip Torega, ki ga jako čislam. Naročnik »Zvončka« sem že drugo leto. Vedno ga težko pričakujem. Ker sem, ako ravno šele 12 let star, bil toliko srečen, da sem videl sinje morje in lepo Dalmacijo ter otok Lokrum, na katerem sem bival 5 mesecev v zdravilišču, lahko rečem: Lepi so naši kraji, tudi tisti, ki nam jih je ugrabil Italijan! V nadi, da rešimo naše brate suženjstva, pričakujem boljših časov.

Prosim Vas, objavite tudi moje pisemce v svojem kotičku.

Prosim Vas, ako bi smel drugič še kaj pisati?

Z odličnim spoštovanjem Vas pozdravlja Vaš vdani

Franjo Kanižar.

Odgovor:

Ljubi Franjol

Tudi tujci in naši neprijatelji ne morejo potvoriti resnice, da je naša domovina polna prirodnih krasot, ki so naš ponos in naše bogastvo. Mi ljubimo svojo domovino in smo ji vdani v zvestobi. Delajmo zanjo, da nam ostane velika in slavna veskomaj in da osvobodimo svoje zaslužjene brate!

*

Ljubi gospod!

V Gorje nad Bledom hodim v IV. razred. Učili smo se o šoti. Za domačo nalogo smo napisali, kaj nam šota pripoveduje. Morda te povesti ne poznajo vsi otroci Zvončkarji. Ako Vam ugaja, prosim, da jo natisnete za vse.

Šota pripoveduje.

Povedala vam bom povest davnih dni. Doma sem na Barju okolo Ljubljane. Stara sem že sto in sto let. Kako je bilo lepo, ko sem bila še mlada! Rasla sem na velikem močvirnatem travniku. Toplo solnce me je prijazno gledalo z neba. A prišel je silen vihar in me je pokopal v zemljo. Pričelo se je zopet novo življenje. Segniti nisem mogla, ker nisem imela dovolj zraka. Čudno trde so postale moje žilice. Zgledela sem. Izpremenila se mi je tudi barva: porjavela in počrnela sem. Iz mahu sem postala šota.

Lepo pozdravlja

Francka Pretnarjeva.

Moja sestra Micka, ki ima naročen »Zvonček«, tudi lepo pozdravlja.

Odgovor:

Ljuba Francka!

Domnevam, da bodo moji koticarji zadovoljni, ko jim priobčujem Tvoj opis šote, katere je pa vedno manj na ljubljanskem Barju. Premnogo so je že izrezali iz tal, jo prodali in pokurili. Naposled pride do tega, da bomo šoto poznali samo še iz knjig in opisov. Prav je torej, da je tudi naš koticček povedal besedo o šoti, ki nam je spomin iz davnih, davnih let.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Imam dve sestri in enega brata. Vpisan sem v sokolski naraščaj. Lansko leto poleti sva z bratom nastopila na trgu Taboru v Ljubljani.

Najbolj mi ugajajo te-le tri pripovedke: Kekec na volčji sledi, Za domači muzej in Srbske narodne pripovedke.

Prosim Vas, da me sprejmete med svoje koticarje in tudi Vas prosim, ako smem še kaj pisati.

Adolf K o p e t z k y,

učenec IV. b razreda v Ljubljani.

Odgovor:

Ljubi Adolf!

Vidiš, kako rad ustrezam Tvoji želji: sprejet si med moje koticarje. (Da bi se Ti le vsaka želja tako izpolnila!) Z navdobo povesti, ki Ti ugajajo, kažeš, da imaš dober okus. Všeč mi bo, ako še kaj napišeš za koticček. Kadar bo dopustil prostor, prideš na vrsto.

*

Dragi g. Doropoljski!

Prosim, blagovolite sprejeti to-le pesemco v »Zvonček«:

V h o s t o !

V hosto, v hosto!
Tam zdaj je lepó,
ko ptički pojo
in rože cveto.

Vsi gaji in hoste
zdaj tod zelené
in ljube se ptičke
nad vsem veselé.

Presrčno Vas pozdravlja Vaš vdani

Franjo Arh,

učenec V. razreda v Mokronogu.

Odgovor:

Ljubi Franjol

»Hosta, hosta!« bodo nekateri izpraševali, »kaj pa je to?« — Seveda jim boš odgovoril, da pomeni »hosta« toliko kakor gozd, ki ga ponekod imenujejo tudi »loza«. (V srbohrvaščini pravijo loza vinogradu.)

* * *

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Razrešena posetnica.

Zagreb

Dobili smo več rešitev. Povedali pa smo že v zadnji številki, da v »Koticčkovem zabavniku« ne bomo priobčevali imen rešilcev.